Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 162. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 24-го СЕРПНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 24, 1956. No. 162. VOL. LXIII.

АЙЗЕНҐАВЕР І НІКСОН ПЕРЕЙМЕНОВАНІ НА РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ КАНДИДАТІВ

Стассен скапітулював і виголосив додаткову номінаційну промову за Ніксона. — Номінаційну промову за Айзенгавером виголосив конґресмен Галлек, а за Ніксоном губернатор Гертер. — Айзенгавер ствердив, що не зголосився жадний кандидат проти Ніксона

Сан Франсіско. — Республіканська Номінаційна Конвенція 22-го серпня серед великих овацій одноголосно найменувала кандидатом на президента Двайта Д. Айзенгавера, а на віце-президента Ричарда М. Ніксона. Гаролд Е. Стассен відвідав перед полуднем Айзенгавера і заявив йому, що і він підтримує кандидатуру Ніксона і залишає домагатися найменування губернатора Крістіяна А. Гертера. Айзенгавер повідомив про це рішення Стассена на пресовій конференції, яку передавали всі телевізійні стації країни. 23-го серпня найменовані кандидати Айзенгавер і Ніксон мають виголосити промови, в яких заявлять, чи приймають номінацію. Можливо, що Ніксон зробить це при допомозі телевізії з Лос Анджелес, де він є при ліжку хворого батька. Предсідник конвенції — конґресмен Джозеф Мартин висловив співчуття віце-президентові Ніксонові окремою депешею, в якій заявив, що „всі моляться за видужання недужого". Номінація Айзенгавера відбулася тим способом, що пробулася тим способом, що представники делеґацій з усіх стейтів і територій віддали голоси на нього. О год. 9.55 предсідник конвенції — Мартин повідомив, що всі 1323 голоси впали на президента Айзенгавера. „Внаслідок цього, казав Мартин, — я оголошую, що він одноголосно найменований кандидатом на президента країни". Голосування почалося в 8.08 год. ввечорі (за східнім соняшнім часом) після того, як конґресмен Чарлз А. Галлек виголосив номінаційну промову. Після того ще й інші промовці виголошували короткі промови, в яких підкреслювали те, чому ставлять кандидатуру Айзенгавера. Подібно відбувалося і найменування кандидата на віце-президента. Номінаційну промову виголосив губернатор Массачусетс Гертер, якого Стассен хотів ставити на кандидата на становище віце-президента. Також і губернатор стейту Каліфорнія Гудвін Найт, який був проти Ніксона, скапітулював, заявивши: „Президент підтримує кандидатуру Ніксона, а я завжди заявляв, що з радістю погоджуся на його вибір". Також і номінація Ніксона відбулася одноголосно після того, як делеґат із стейту Небраска Т. Карпентер відкликав своє перше голосування, в якому заявлявся за якимсь невідомим нікому кандедатом „Джо Смитом". Та перед проголошенням вислідy голосування делеґат Карпентер віддав свій голос на Ніксона, який дістав всі 1323 голоси. Конґресмен Галлек у своїй номінаційній промові хвалив Айзенгавера, називаючи його „найбільшим американцем теперішности, який дбає про добро всього народу і за яким висловлюється дуже велика більшість американського народу з обох партій і з міжпартійних". Галлек казав: „Ми віримо, і ви і я, що призначенням Америки є йти вперед під Божою опікою як провідник волі, справедливости і миру для всіх народів світу". Щоб це здійснити, Галлек заявив: „Я ставлю на кандидата на президента ЗДА особу, Двайта Д. Айзенгавера, який є найбільш люблений, загально шанований, найглибше відданий потребам нашого часу". Номінаційну промову для Ніксона сказав губернатор Гертер, а після його виголошено ще 9 додаткових промов, і між тими промовцями був і Гаролд Стассен, який сказав, що й сам Ніксон признав йому право до зголошування іншого кандидата, та він переконався, що всі делеґати є за Ніксоном, і тому і він його підтримує та восени під час виборчої кампанії буде підтримувати список — „Айзенгавер — Ніксон". — Президент Айзенгавер заявив, що він не займав становища до справи можливих інших кандидатів на віце-президента, бо зробив би був це аж тоді, коли б появився такий кандидат на це становище, з яким він не міг би співпрацювати.

Двайт Д. Айзенгавер

Ніксон мусів виїхати з конвенції до хворого батька

Сан Франсіско, Каліф. — Віце-президент Ричард М. Ніксон мусів 22-го серпня залишити конвенцію та відлетів із дружиною до свого 77-річного хворого батька — Френка Ніксона в Лос Анджелес. Ніксон заявив журналістам, що дістав депешу від лікаря про критичний стан недуги свого батька. Віце-президент думає провести цілий день із батьком і не знає, чи вернеться до Сан Франсіско, де на нього чекала номінація на кандидата на віце-президента. Ніксон сказав, що міг би від'їхати від батька тільки тоді, коли б був певний, що йому на загрожує небезпека. Батько Ніксона хворіє вже кілька місяців, але його звільнили зі шпиталю, і молодий Ніксон перед конвенцією з ним бачився та думав, що батько видужує. Віце-президентові дві доньки перебувають під час конвенції у своїх дідусів в Лос Анджелес. Зроблено заходи, щоб Ніксон міг виголосити промову через телевізію, якщо і в четвер не

Ричард М. Ніксон

зможе відступитися від ліжка хворого батька. Недуга батька спричинила те, що його син Ричард не міг бачити свого тріюмфу, коли конвенція однодушно найменувала його на кандидата на віце-президента.

Стівенсон твердить, що республіканці не зменшать прибуткових податків

Лібертсвіл, Ілл. — Демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон заявив журналістам, що республіканці тільки перед виборами обіцяють зменшення прибуткових податків, а після виборів вони дбатимуть про зменшення федеральних боргів а не податків; не про шпільництво і допомогу фармерам. Вони не думають про загрозу від комунізму в світі і про те, що в світі зменшився вплив Америки, бо їм стоїть на думці тільки, щоб зменшити федеральні заборгування. Стівенсон твердив, що республіканці не згадують про те, що їм вдалося збалянсувати федеральний бюджет тільки тому, що відклали на найближчий рік потрібні видатки на оборону. Республіканці, казав Стівенсон, не згадують того, що під час урядування Трумана федеральне заборгування зменшилося на 12 більйонів, а під час урядування Айзенгавера збільшилося на 13 більйонів.

В АМЕРИЦІ

● **У Лібертвілі** Іллиной, де живе демократичний кандидат на президента Адлея Е. Стівенсон, собака Стівенсона вкусила 8-річного хлопця Томмі А. Лойда, коли він їхав на ровері. Син Стівенсона відвів хлопця до лікаря, який забандажував йому рану на нозі.

● **Президент Айзенгавер** найменував 4-членну делеґацію, яка буде присутня на інавгурації еквадорського президента д-ра Камілльо Понсе Енрікеза. Інавгураційні урочистості триватимуть від 30-го серпня до 3 вересня. На чолі американської делеґації стоятиме амбасадор ЗДА в Еквадорі — Крістіян М. Рейндел.

● **Президент Айзенгавер** просив республіканців скласти коротку виборчу плятформу, бо він, як довголітній військовик, любить читати короткі звіти. Одначе, не зважаючи на просьбу Президента, республіканська плятформа вийшла аж на 13,500 слів, — в два рази довша від плятформи 1952 року.

● **Республіканський сенатор** із Висконсину, Александер Вайлі, виставив на стейтовій рільничій виставці свій підписаний портрет, але мусів його зняти, бо на цій виставці, згідно з приписами, не сміє бути жадної „політики". Сенатор заявив, що не знав про такий припис.

● **Генеральний поштмастер** Артур Е. Соммерфілд повідомив, що в минулому році заарештовано за поштові злочини рекордове число осіб — 6,832, на 221 більше як в 1955 році. З того засуджено 98.8 відсотка, а решту звільнено.

● **У Торрінгтоні,** Коннектикат, поліція заарештувала шофера, І. Слейда, що 29-го червня керував автом, у якому їхала журналістка, княжна Мара Щербатофф, старіючись надігнати Мерілин Монро і Артура Міллера, які верталися з вінчання. Княжна згинула тоді в автовій катастрофі, за яку відповідає заарештований шофер.

● **У Сан Сальвадорі** поліція заарештувала за „протиурядові" дії" п'ятьох осіб, членів опозиційної Конституційної партії. Між ними є й генеральний секретар цієї партії Альберто Кастро Нунез і М. Наваз, колишній міністер закордонних справ.

В пробних виборах 67 відсотків виборців схвалюють політику Айзенгавера

Прінстон, Ню Джерзі. — Американський Інститут Публічної Опінії д-ра Геллупа перевів саме перед Республіканською Номінаційною Конвенцією опитування, як американські виборці оцінюють працю президента Айзенгавера. З цих опитів виходить, що 67 відсотків схвалюють працю Айзенгавера на становищі президента ЗДА. Запит до виборців звучав: „Чи ви схвалюєте чи не схвалюєте спосіб урядування президента Айзенгавера?" — На цей запит 67 відсотків виборців відповіло „так", 20 відсотків — „ні", а 13 відсотків не дало жадної відповіді. Ці відсотки між партійними й незалежними виборцями виглядали так: 91 відсоток республіканців заявився за Айзенгавером, 4 відсотки проти і 5 відсотків не дали відповіді. Демократи: аж 49 відсотків запитуваних осіб схвалюють урядування Президента, 35 відс. — „ні", а 16 відсотків не відповіли. Незалежні: 70 відс. — „так", 13 відс. — „ні", і 17 відсотків — байдужі. Інститут Геллупа вияснює, що тих 49 відсотків демократів, які погоджуються з урядуванням Айзенгавера не мусять голосувати в найблихчих виборах на Айзенгавера. Ці опити свідчать про те, що популярність Айзенгавера серед широких кол американських виборців не зменшується і пересічно 70 відсотків американців впродовж 43-місячного урядування прихильно ставилися до особи Айзенгавера. Найбільшу популярність мав Айзенгавер в серпні 1955 року, після Женевської конференції (79%), а найменшу в листопаді 1954 року під час виборів до Конгресу (57%).

ЛОНДОНСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ ПРОДОВЖЕНО, ЩОБ ШУКАТИ ПОРОЗУМІННЯ

Лондон. — Міжнародну конференцію у справі Суезького каналу, яка радить від 16-го ц. м. та яка мала закінчитись вже у вівторок чи середу цього тижня, продовжено на день-два, щоб шукати ще порозуміння між двома таборами, які створились на тій конференції, і двома концепціями розв'язки Суезької проблеми. З-поміж приявних на конференції 22-х держав, 18 держав заявились за концепцією, сформульованою державним секретарем Доллесом, яка по суті передбачає зінтернаціоналізовану адміністрацію Суезького каналу. Зате 4 держави, СССР, Індія, Цейльон і Індонезія, поручають адміністрацію каналу Єгиптові із створенням тільки дорадчого тіла з-поміж користувачів каналом. Представник Англії, міністер закордонних справ Селвайн Ллойд, гостро полемізував з останнім виступом совєтського міністра Шепілова. Він закинув йому перекручення факту, ніби теперішня конференція признала леґальність з н а ц і о н а л і з у в а н н я Єгиптом Компанії Суезького Каналу. Ллойд далі твердив, що цей націоналізаційний акт з 26 мин. місяця був порушенням міжнародного права і міжнародних звичаїв. Він заявився в цілості за проєктом Доллеса, але водночас підкреслив тверде бажання Англії дійти до порозуміння з Єгиптом і іншими державами в цій справі. Франція теж погодилась на проєкт Доллеса, хоч невдоволена з того, що Доллес, приймаючи суґестії азійських держав, членів Багдадського пакту, заступив у своєму тексті проєкту слова „міжнародна рада" (для адміністрації Суезьким каналом) словами „рада Суезького каналу". Еспанський міністер закордонних справ Артахо, заявившись за американським проєктом, все ж піддав думку, що можна б погодитись на адміністрування Суезьким каналом єгипетською компанією, з тим, щоб у ній засідали також представники інших держав. Індія і СССР застереглись проти того, щоб Єгиптові подано до відома тільки постанову 18-ох членів конференції, бо, мовляв, такої справи не вирішується г о л о с у в а н н я м. Тоді головуючий на конференції англійський міністер Ллойд відразу погодився, щоб передати Єгиптові стенографічний протокол з цілої Лондонської конференції, отже включно з іншими пропозиціями, які були зголошені, особливо ж пропозицію Індії і Еспанії. Щоб можливо дійти ще в останній хвилині до порозуміння та устійнити шлях, як технічно нав'язати переговори з Єгиптом, якщо той погодиться переговорювати, продовжено конференцію — як сказано вгорі — на день-два.

Англія вимагає капітуляції революціонерів на Кипрі

Нікозія, Кипр. — Англійський губернатор Кипру маршал Гардінг, покликавшись на пропозицію революційного підпілля кипрських греків щодо „перемир'я", проголосив англійські умови амнестії для революціонерів. — Впродовж трьох тижнів члени підпілля кипрських греків можуть зголошуватися і скласти зброю: їм дасться вільну дорогу до Греції, якщо вони хочуть виїхати з Кипру, а Греція прийме їх. В противному випадку, вони можуть залишитися на Кипрі тимчасово в таборі інтернованих, до часу повного замирення. Судитимуть тільки тих, які безпосередньо винуваті в індивідуальних актах терору. Тих, які хочуть виїхати до Греції, не судитимуть без уваги на їх провини. Ті, які народились на Кипрі, отже, за англійським законом, є англійськими громадянами, а хочуть переїхати до Греції, мусять зректися англійського громадянства. Текст тих умов передано до відома грецькому урядові. Реакція у Греції і на самому Кипрі серед грецького населення на ті англійські умови капітуляції підпільників і амнестії для них — некорисна для Англії.

Швайцарія дістане атомовий реактор з допомогою ЗДА

Женева. — Швайцарський уряд офіційно повідомив про підписання договору зі З'єдиненими Державами про добування атомової енерґії для мирних цілей. Швайцарія дістане від Америки 500 кілограмів (1.192 фунти) ураніюм 253, що є найбільш активним чинником для добування атомової енерґії, яка була б використана у великій електрівні. Обраховують, що ця „атомова електрівня" продукуватиме одну четвертину світла, що його тепер дістає Швайцарія з усіх своїх льокальних електрівень. Американсько-швайцарський договір виразно виключає використовування атомової енерґії для військових цілей, але, з уваги на єдиний у світі дійсно невтральний характер швайцарської держави і її інтеґральну приналежність до світу західньої культури, Америка зобов'язалась постачити їй різний виряд та давати інформації про розвиток атомових дослідів. Швайцарська преса захоплена цим договором.

Совєти припинили в Арґентині кампанію за поворотом „на родіну"

Буенос Айрес. — Як повідомляють з добре поінформованих джерел, совєтські дипломати одержали доручення припинити кампанію за репатріяцію українців, білорусів і росіян, яка останнім часом досягла велетенських розмірів, бо совєтським аґентам повелося загітувати до повороту „на родіну" 5,000 осіб. Пресовий аташе совєтського посольства в Буенос Айрес Олег К. Ігнатєв, запитуваний журналістами, чому совєтський уряд припинив цю кампанію, відповів викрутом, що „не можна припинити чогось, чого ніхто не починав". Далі заявив Ігнатєв, що хоч кампанія за поворотом формально ніколи не починалася, то совєтське посольство не орґанізуватиме вже більше масових транспортів поворотців до СССР. Починаючи минулого року кампанію за поворотом „на родіну", Совєти проголошували, що вони плянують переселити з Південної Америки яких 30,000 осіб. Арґентинська преса присвячує у зв'язку з цим багато місця втечі української 17-ти літньої дівчини, яка виїхавши минулого місяця з совєтським транспортом в напрямку Одеси, — втекла в Генуї з корабля і з допомогою арґентинського посольства в Італії вернулася назад до Арґентини. Вона розповіла арґентинським журналістам, що зголосилася до транспорту, бо хотіла бути летункою і належати до якогось з українських спортових клюбів в СССР, переконана, що Совєтський Союз — це „справжній рай на землі". — Тим часом, як тільки корабель з поворотцями покинув пристань Монтевідео, встановлені для нагляду за реемігрантами аґенти-комісари почали вимагати безоглядної слухняности і тероризувати людей. Перестрашена таким ставленням Анна Левчук вирішила покинути транспорт і вернутися до Арґентини.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ЗБИЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ ЛІТАК

Вашингтон. — Командування морської фльоти офіційно повідомило, що в год. пів на першу ночі східньо-американського часу з середи на четвер „зник" військовий ракетний літак типу P4M над міжнародними водами, у віддалі коло 160 миль на північ від Формози і коло 32 милі від китайського суходолу. Літак знаходився на звичайному стежному леті. Він мав 16 членів залоги. Командант Сьомої американської фльоти, віце-адмірал Стюарт Інґерсолл, приказав акцію розшуків за літаком чи його рештками та за оцілілими членами залоги. Офіційний комунікат стверджує, що літак „зник і не зголосився, після того, як став предметом летунської атаки". У комунікаті не говориться виразно про комуністичний Китай, але за коментарями преси не підлягає сумніву, що це комуно-китайські літаки збили американський бойовий літак. Адмірал Бурке, шеф морських операцій, негайно повідомив найвищі чинники у Вашинґтоні про цю подію. Вістку про це передано негайно президентові Айзенгаверові і секретареві оборони Вилсонові, які знаходились тоді у Сан Франсіско на республіканській конвенції, та державному секретареві Доллесові, який був у Лондоні на конференції у справі Суезу. Обшир, в якому заатаковано американський літак, знаходиться розмірно недалеко від цілої сіті комуно-китайських летовищ здовж китайського узбережжя. В районі Шанхаю знаходяться найменше три летовища, так само вони є в Ганчов, Нінґпо, Тінхай і Шоагінґ, — кожного з отих летовищ можна осягнути місце, в якому відбувся той летунський наскок. При цій нагоді часописи пригадують попередні випадки, коли-то совєтські або комуно-китайські літаки напали були на американські літаки. 23 липня ц.р. шеф штабу совєтського летунства маршал Сергей Руденко заявив, що совєтські літаки в кордонних зонах СССР дістали приказ не стріляти до чужих літаків, які заблукались над совєтську територію. З Пейпінґу подібної заяви ніколи не було. Покищо нема ще ніяких дальших подробиць цього найновішого „інциденту", який може коштувати життя 16 американським летунам з вини комуно-китайських повітряних піратів.

Єгипет погрожує зупинюванням кораблів Англії і Франції

Каїро. — Набіг Юніс, єгипетський віце-міністер фінансів і член 12-членної новоствореної єгипетської дирекції для адміністрування Суезьким каналом під назвою Управа Суезького Каналу, заявив, що коли англійські і французькі пільоти, які були затруднені в Компанії Суезького Каналу, залишать працю, то потерплять на цьому англійські і французькі кораблі, бо першенство в переїзді каналом дістануть кораблі інших держав. Англійський міністер закордонних справ Ллойд назвав це яскравим прикладом дискримінації і вказав на ту єгипетську погрозу як на ще один доказ, що Єгипет може користуватись Суезьким каналом для своїх політичних цілей. Погроза Єгипту стоїть у тісному зв'язку з труднощами, що їх має нова, згадана вгорі єгипетська Управа Суезького Каналу з англійськими і французькими пільотами. Тепер працює в Суезькому каналі 207 пільотів, з яких 52 є англійцями, 62 французами, 40 єгиптянами, а решта — членами різних европейських народів. 2 пільоти є американцями. За націоналізаційним декретом єгипетського уряду щодо Компанії Суезького Каналу всі пільоти були зобов'язані далі працювати під загрозою в'язниці. Потім дозволено їм перейти на працю до нової, єгипетської, компанії, або зректися праці, але з поданням причин та з повідомленням про це заздалегідь. Єгипетський уряд закидає англійському і французькому консулятам, що вони намовляють чужинецьких пільотів не залишатись на праці. Тому багато з них, ніби прикриваючись недугою, відмовились працювати, а ті, що виїхали на відпустку, не вернулись до Єгипту.

У Польщі не вільно страйкувати

Варшава. — Голова централі польських робітничих юній Віктор Клоссвіч заявив, що в Польщі, як у „соціялістичній державі", робітники не мають права страйкувати. Він признав, що між робітниками й адміністрацією промислових закладів можуть „траплятися конфлікти", але, мовляв, для полагоджування таких суперечок є покликані професійні робітничі організації. Вибух кривавих заворушень у Познані з 28 червня ц. р., в яких згинули 53 особи, був власне виною прафесійних спілок у Познані, які не розуміли існуючих умовин і не прислухувались до справедливих вимог робітників. Проте способи розв'язування конфліктів між робітниками і працедавцем, яким в „соціялістичній державі" є сама держава, мусять бути цілком інші, як в капіталістичних державах. Тому Клоссвіч заповів основні зміни в цілій організації професійного руху, який стоїть під партійною комуністичною контролею, та видання виразних правил, що їх мають триматися проводирі професійних спілок і самі робітники. Цю заяву Клоссвіча широко розпропаґандовано в Польщі, щоб відстрашити робітників від наслідування познанських демонстрантів, які розпочали заворушення від проголошення страйку.

В СВІТІ

● **Папа Пій XII** скличе в недовгому, але ще докладно невідомому, часі Консисторію для вибору нових кардиналів. Повний склад Священної Колеґії становить 70 кардиналів. Після смерти кардинала Ґріффіна, що сталася в останній понеділок у Лондоні — є їх тепер лише 61. Останній вибір кардиналів відбувся в 1953 році. Від того часу померло 9 кардиналів.

● **Елінор Рузвелт**, вдова през. Френкліна Ділано Рузвелта, склала візиту голляндській королеві Юліяні разом і з своїми двома внуками. Елінор Рузвелт від'їхала була у подорож по Европі безпосередньо з конвенції Демократичної партії в Шикаґо, не діждавшись її кінця. На конвенції пані Рузвелт підтримувала кандидатуру А. Стівенсона і виступала проти Гаррі Трумана, рекомендуючи шукати „нових ідей й молодших людей", замість покликатись на „анахронічні традиції".

● **У комуністичному Китаї**, за офіційною статистикою, 64,000 студентів і студенток закінчили цього року високі школи. Всіх їх держава має притягнути для виконування комуно-китайської „п'ятирічки". Західня преса не виключає, що ця цифра перебільшена для пропаґанди.

● **Англійський прем'єр** Антоні Іден частував вечерею найбільшу кількість закордонних міністрів від кінця останньої війни: всіх 22 головних делеґатів Лондонської конференції в справі Суезу з їх найближчими співробітниками. Багато міністрів приїхали до Лондону з своїми дружинами.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Acepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3. 1917 authorized July 31. 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВИЗВОЛЬНА СПРАВА У ПАРТІЙНИХ ПЛЯТФОРМАХ

Обидві партії, Демократична і Республіканська — називаючи їх в поазбучному порядку — вже схвалили свої передвиборчі плятформи. Демократична партія зробила це на своїй конвенції минулого тижня в Шикаґо, а Республіканська партія — на конвенції в Сан Франсіско цього тижня .Обидві плятформи мають свої, як кажуть, плюси і мінуси, свої світла і тіні, але коли відкинути від них всі замітніші перебільшення та недотягнення, обраховані на те, щоб представити в кращому світлі власну партію і „переїхатись" по опозиції, то в принципових справах ці плятформи майже однакові.

Це стосується в першу чергу до становища в закордонній політиці. Правда, опозиційна Демократична партія твердить, що за останніх чотири роки Америка втратила свій міжнародний престиж, який — в її оцінці — є тепер на найнижчому рівні, а урядова Республіканська партія вважає цілком навпаки ,кажучи, що престиж Америки в світі ще ніколи не стояв так високо. Але це ні в чому не змінює справи.

Як же представлена справа визвольних рухів поневолених народів у плятформах обидвох партій? Зацитуємо уривки дослівних текстів.

Демократична плятформа: „Ми заявляємо наше найглибше заінтересування для боротьби волелюбних народів Центральної і Східньої Европи та Азії, які перебувають тепер в ярмі совєтської диктатури. З'єдинені Держави під проводом Демократичної партії ніколи не визнавали насильного захоплення Литви, Латвії та Естонії і засудили поширення тиранії Кремлю на Польщу, Болгарію, Румунію, Чехословаччину, Мадярщину, Альбанію та інші країни. Ми очікуємо дня, коли вольності всіх поневолених націй будуть їм привернені і коли вони зможуть зайняти належні їм місця у спільноті вільних націй... Ми знову присвячуємо себе високим принципам національного самовизначення... Тому то політикою Демократичної партії є заохочувати й допомагати малим націям та всім народам за залізною заслоною і поза нею в мирному і закономірному досягненні їхніх законних аспірацій відносно політичної, географічної та етнічної інтеґральности так, щоб вони могли перебувати в сім'ї суверенних націй, маючи волю і гідність. Ми є проти колоніялізму і комуністичного імперіялізму".

Республіканська плятформа: „Ми продовжуватимемо змагання до об'єднання вільної Німеччини та до визволення сателітних держав: Польщі, Чехословаччини, Мадярщини ,Румунії ,Болгарії, Латвії, Литви, Естонії та інших колись вільних країн, що тепер є за залізною заслоною. Ми певні, що наша мирна політика ,послідовно здійснювана, остаточно приверне волю і національну незалежність поневоленим народам і націям... Ми змагатимемо до створення таких обставин, які закінчили б несправедливості у відношенні до націй, поділених проти їх волі, націй, підкорених чужому володінню, народів ,позбавлених права самоуправління. Ми потверджуємо принцип волі для всіх націй і очікуємо кінця колоніялізму".

Це — дослівні переклади текстів відповідних місць у плятформах обидвох партій. В обидвох плятформах називається тільки сателітні і балтійські країни. В республіканській плятформі, до речі, балтійські країни зараховано до сателітних ,хоч вони формально перетворені в совєтські республіки, подібно, як Україна, Білорусь, Грузія та інші, вже давніше захоплені Москвою нації. Звертає увагу, що Польщу в обидвох плятформах названо на першому місці, невідомо з яких міркувань. В обидвох плятформах говориться про не з'ясоване ближче „мирне визволення". В жадній з цих плятформ не сказано ані одного слова, яке дозволяло б сподіватись більш динамічної, більш активної і більш рішучої американської визвольної політики, більш ефектовної американської допомоги визвольним рухам поневолених народів. Правда, про такі речі не говориться виразно в офіціяльних документах ,але про них говорено виразніше і надійніше у попередніх плятформах перед виборами 1952-го року. Співіснувальна атмосфера не залишилась без деякого впливу на цьогорічні плятформи.

Окрему тему становить у плятформах справа сателітів і не-сателітів, себто України та інших первісних жертв комуно-московської аґресії й імперіялізму. Їх усіх там зараховано до „інших". Тим самим, наші зусилля, себто зусилля нашого УКК, бо саме в цьому напрямку вони були скеровані, не мали бажаного успіху. На це могло скластись багато залежних і незалежних від нас причин, а їх дбайлива перевірка та відважні рішення і, головно, відповідна акція могли б ще поліпшити справу у самій передвиборчій кампанії, яка дає багато на це нагод.

ЗАБОРОНА НІМЕЦЬКОЇ КОМПАРТІЇ

Федеральний Конституційний Суд у Карльсруге, в Західній Німеччині, проголосив 120-сторінковий документ, на доказ правильности свого рішення з 17-го серпня ц. р. про заборону дальшого існування комуністичної партії у тій країні. У цьому документі зібрано найяскравіші приклади діяльности німецьких комуністів, яка ,понад усякий сумнів, змагає до підірвання й повалення теперішнього демократично - республіканського устрою в Німецькій Федеративній Республіці і до заведення в ній комуністичного режиму за зразком „Німецької Народної Республіки", себто сателітної Східньої Німеччини .Ясно ,що тоді було б здійснене об'єднання німецьких земель — під контролею і фактичним диктатом Москви. І так само ясно, що скомунізування всієї Німеччини, яке є завітною ціллю німецьких комуністів, фактично пересунуло б російсько - совєтську великодержавницьку потугу над Райн, із смертельною безпосередньою загрозою вже не тільки для решти европейського Заходу, але й для всього атлантійського обширу по обох сторонах „великого ставу". Федеральний Конституційний Суд наводив конкретні дані про ту злочинну діяльність комуністів, суперечну з буквою і духом конституції держави. Проте, та цілком слушна ,правильна й логічна заборона дальшої злочинної діяльности німецької компартії, що є підпорядкована закордонному московському центрові і діє на користь московського імперіялізму, викликала не тільки оклики люті в міжнародному комуністичному світі, але й сумніви та критику в таборі угодівського ліберального німецького світу.

З німецькими комуністами та сама історія ,що з комуністами в усіх демократичних країнах. Вони використовують демократичні принципи, демократичний устрій і його вольності, які існують для всіх громадян країни, щоб підрізувати той устрій, доводити до абсурдности його вольності та підготовляти час для їх скасування і заведення устрою диктатури й терору. Їхня діяльність можлива не тільки завдяки букві демократичного законодавства, але й завдяки толеранції, вирозумілості, терпеливості і ультралібералізмові демократичного громадянства. Комуністи зловживають усіми цими демократичними атрибутами, цинічно глузують з них і визнають їх вартість тільки для того, щоб могти завдяки ним прийти до влади і зараз же викорінювати їх, заступаючи їх нетерпимістю сатрапів. Вони, комуністи, вимагають для себе всіх тих свобід, що їх заперечують іншим. Вони вважають демократію доброю тільки до того моменту, поки самі не захоплять владу. Коли ж керівні чинники в демократичній державі починають боронити демократичний устрій проти його внутрішніх ворогів і обмежувати їх діяльність, тоді ці останні знімають крик — проти „фашизму" і „терору".

Очевидно, що теперішній крик німецьких комуністів та їхніх московських панів-протекторів — це звичайна облуда, потрібна для „рятування обличчя" в очах поплентачів, які читають комуністичну бібулу і голосують за комуністів — з покликанням на своє „законне право" робити це .Німецькі комуністи сподівалися, що їхню партію скорше чи пізніше закриють. Тому вони протягом років систематично виготовляли плян, як перейти їм у підпілля і як діяти відтіль, і тому також — за повідомленнями преси — їхні партійні домівки та редакції їхніх заборонених часописів були порожні. Ще у 1951 році уряд Аденауера, не захотівши закривати комуністичну партію адміністраційним порядком ,звернувся був до Конституційного Суду за його опінією, чи та партія не перечить своєю програмою і діяльністю конституції держави .Конституційний Суд зволікав із виданням тієї опінії, мабуть за згодою самого уряду, щоб не дразнити Москви і не шкодити справі об'єднання на міжнародних конференціях „великої чвірки". Коли Хрущов з прикметною йому брутальною „щирістю" признався французьким відвідувачам, прем'єрові Молле і міністрові зовнішніх справ Піно, в половині травня ц. р., що СССР не допустить до об'єднання Німеччини навіть за ціну її невтральности, і коли Аденауер дістав потвердження цього совєтського становища з різних сторін, тоді відпала причина оглядатись на Москву і рахуватися з її реакцією на поведінку супроти власних, німецьких ,комуністів.

Був ще другий поважний арґумент ,який вплинув на становище німецького уряду: зріст інфільтрації комуністів, особливо ж зріст їхніх впливів у робітничих центрах. Правда, порівнюючи з 1,360,000 голосами, які впали на комуністичний список у федеральних парляментарних виборах у 1949 році й вибором тоді 14 парляментарних послів, через чотири роки позначилося заломання комуністичних голосів, число яких зменшилось до 611,318, без можливости вибрати хоч одного посла до Бундестаґу. Але після тієї поразки в 1953 році комуністи вхопились у Західній Німеччині іншої тактики: вони перестали вести крикливу пропаґанду своїх ідей, явно нацьковувати проти уряду й провокувати широкі кола народу. По фабриках і взагалі по всяких скупченнях робітників вони почали виступати, як оборонці „суто професійних інтересів", і на цій площині захоплювали в свої руки фабричні комітети і редакції льокальних газет. Вони просякли в місцеві організації під різними фірмами і декілька сот їх засіли ,як радні, в міських самоуправних установах. І вони, комуністи, все таки видавали ще 13 своїх щоденників.

Доктринерські оборонці принципу демократичної свободи ,яку треба ,мовляв, стосувати й до комуністів, виступили з критикою заборони компартії. Вона ,мовляв, не страшна, а тепер матиме ореол мучеництва. Однак федеральний міністер внутрішніх справ Шредер вже давно твердив, що заборона компартії не тільки не приналить їй симпатиків, але ще й відштовхне від неї німців, які в масі є леґалістами і шанують розпорядки влади. Шалена лють, яка охопила комуністичну пресу Східньої Німеччини і СССР ,вказує на те, що Шредер казав правду і що комунізм у Німеччині зазнав у тому рішенні Конституційного Суду великого удару .Добробут у Західній Німеччині ,відсутність безробіття і контраст відносин у Східній Німеччині не сприяють створенню сильного й активного комуністичного підпілля в західній частині переділеної країни. З утратою леґальних можливостей діяльности — комуністична партія напевне зменшиться ще більше. Натомість зросте авторитет влади в очах маси німців, які не люблять влади слабої і хиткої.

Заборона компартії в Західній Німеччині — це діло логічне, правильне, розумне і здорове .Воно не пошкодить ні трохи взаєминам Бонну з Москвою. Коли Москві це вигідно, то вона переговорює і договорюється навіть з явними фашистами :так вона зробила з Гітлером і так тепер робить з Гамалем Нассером. Демократія, яка дозволяє на свобідну діяльність комунізму — заперечує сама себе. Заборона компартії в Західній Німеччині є доказом того, що німці готові боронити свою демократію.

КОЛИ Б НЕ ПОРОЗУМІЛИСЯ...

Лондон. — Міжнародна конференція, яка почала свою працю в Лондоні 16-го серпня ц. р., мала б вирішити справу Суезького каналу. Новий міністер закордонних справ СССР Д. Шепілов заявив у своїй промові на конференції, що без делеґатів Єгипту конференція не може нічого вирішити: мовляв, Суез — це власність Єгипту, а без згоди власника не можна діяти на його території. При цім, однак, Шепілов сказав ,що розуміє вагу Суезького каналу для Англії, яка довозить нафту і всяку іншу сировину з азійських країн через Суез, і посилає тим таки каналом свої фабрикати на східні ринки.

Шепілов пропонує після першої конференції в справі Суезу скликати другу. Ця тактика совєтського уряду показує, що в інтересі Москви — держати народи Західньої Европи і арабський світ якнайдовше в напруженні і непевності, а тим часом поширювати свій вплив в Азії та в Африці пропаґандою „антиколоніялізму".

Перед рішенням Нассера націоналізувати Суезький канал Москва не мала можливости мішатися в справи Міжнародного Товариства Суезького каналу ,яке було в руках англійських та французьких акціонерів. Рішення єгипетського уряду дозволяє Москві виступати в ролі „мирового судді" між західніми державами та Єгиптом.

Ці наміри совєтського уряду ослабила поміркована позиція державного секретаря Дж .Ф .Доллеса ,який в першій промові на Лондонській конференції подав реалістичний плян для розв'язання суезької проблеми. Однак, нема ніякого сумніву, що Москва буде й надалі з успіхом грати на арабському націоналізмі, бажаючи підважити основи господарства країн Західньої Европи.

За націоналізацією Суезького каналу прийде націоналізація нафтових підприємств в арабських державах, а таке діло неминуче принесе нові труднощі для Західньої Европи і особливо для Великої Британії ,найбільшого споживача арабської нафти. 15% усієї енерґії, ужитої щороку в Англії, приходить з нафти, добутої в арабських країнах. В 1960 році, згідно з пляном ,Англія мала б потроїти довіз нафти з Арабії в порівнянні з 1956 роком. Протягом дальших 20 років енерґія, добута з нафти, мала б складати половину енерґії ,видобутої з вугілля в цій країні.

В цих обставинах, коли акція Нассера в Суезі стане тільки вступом до дальших пертурбацій і заколотів в арабському світі, що постійно грозитимуть перервати життєвий нерв Англії, тут зовсім поважно починають думати про „автаркію" (самовистачальність): збільшувати добування місцевого палива (вугілля) і особливо — розвинути добування атомової енерґії.

Перший плян натрапляє на таку перешкоду, як недостача робочої сили: це робить вугілля задорогим продуктом в Англії, що не може конкурувати з дешевою арабською нафтою .Зате атомова енерґія відкриває широкі перспективи. Наука і техніка йдуть вперед семимильними кроками і може статися, що незабаром атомова енерґія стане дешевшою за нафтову. Тоді Нассер втратить свої „політичні козирі".

П. А.

ПОВОРОТ

Глянь! Он у просторі
    маячать вітрила!
— Ні, то альбатроси
    розіп'яли крила,
То не кораблі!

Глянь же! Там на щоглі
    рідний прапор має?
— Ні, фляміно барвний
    льотом поспішає
З неба до землі.

Не чекай! Не вернуть!
    І забудь навіки,
Не почуєш більше
    привітальних криків —
Все давно на дні.

Океан жадібний
    привітав їх радо
У зеленім царстві
    водяного саду
В темній глибині.

Хоч ридай, хоч смійся —
    не повернуть, годі!
Ще ніхто не плакав
    у моєму роді,
Я ж забув і сміх.

Лиш одно лишилось —
    починать наново:
Виправлять за море
    і чекати знову
Повороту їх.

ЛЕОНІД МОСЕНДЗ

Степан Женецький

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ ДОМАҐАЮТЬСЯ ПОВОРОТУ НА РІДНІ ЗЕМЛІ

Як про це вже повідомляла українська преса у вільному світі, в червні цього року відбувся в Варшаві з'їзд українців, яких комунопольський уряд силою виселив з рідних земель і поселив на т. зв. „землях одзисканих". Але що ухвалили на цьому з'їзді, які домагання поставили його учасники польському урядові — цього українці у вільному світі не довідалися. Щойно тепер наспіли деякі вісті про той з'їзд у приватних листах, за якими й подаємо оці інформації:

На з'їзді було 239 делеґатів і майже стільки ж гостей .Наради тривали три дні. Весь час у нарадах брали участь два міністри, які репрезентували польську комуністичну партію і польський комуністичний уряд.

Майже два дні делеґати вели дискусію ,в якій гостро критикували уряд за виселення, поступовання під час виселення і відношення на нових місцях місцевих поляків і властей до переселенців .

Делеґати домагалися одноодушно повороту переселених на їх рідні місця. На з'їзді не було ні одного голосу за переселення на Совєтську Україну.

Наприкінці дискусії один із міністрів у півгодинній промові старався дати відповідь на критику й запитання. Він сказав, що масового повороту на рідні місця не може бути, бо з цим тепер було б більше клопоту, як при виселенні. Там тепер проживають „осадники", і обставини для масового переселення неможливі — немає помешкань. Але при тому він заявив, що поодиноко можна буде вертатися, якщо умовини дозволять і переселенці будуть того домагатися.

Про шкільництво він сказав, що можна буде починати навчання української мови в державних школах по селах, де проживає більше українців, і держава буде старатися дати вчителів. Можна буде організувати хори, театральні гуртки і т. п. Але все це залежатиме від того, як люди на місцях візьмуться до праці.

Перед з'їздом видано було часопис-одноднівку українською мовою „Наше Слово". Державні представники сказали, що ця газета буде появлятися лише тоді, коли зголоситься подостатку передплатників, щоб вона могла сама себе оплачувати. Субвенції на її видавання польська комуністична влада не погоджується давати.

На з'їзді вибрано Центральний Комітет організації, яку названо Українське Суспільно - Культурне Товариство. На голову організації обрано, як це вже подано раніше, Миколу Щербу. Хто ще ввійшов до Центрального Комітету ,на жаль, невідомо. В приватному листі, за яким подаємо оці інформації, сказано про склад Комітету, що до нього ввійшло також 4 представники з Вроцлавського воєвідства, куди переселено українців з Лемківщини.

Однодушна постанова з'їзду домагатися повороту на рідні землі відбилася широким відгомоном серед українців в Польщі, розселених по „землях одзисканих". Всі надіються на скорий поворот додому.

Тим часом серед „осадників", яких польський комуністичний уряд поселив на місце виселених наших людей, ця ухвала викликала переполох, що може їм прийдеться знову покидати українські землі і вертатися до Польщі.

УКРАЇНСЬКИЙ ВЧИТЕЛЬ ПРИ ПРАЦІ

Одним із піонерів на народній ниві є український вчитель .Рідна школа — це велика трагедія вчителя, що болів нею ,коли тільки подумає, що „там" у тій школі роблять з дітьми народу ,як виривають з їхніх душ увесь релігійно - моральний і національний дух. Тут ,на еміґрації ,нові проблеми для вчителя й молоді. Перед учителем стоїть нове завдання — перевишколювати наших дітей, кувати їх нову долю в рідній школі. Свідомі цього громадського й національного обов'язку організуются вчителі в суспільне тіло, об'єднуються в учительські організації (Українські Вчительські Громади в ЗДА і Об'єднання Українських Педагогів в Канаді). Починають по українських осередках гуртувати молодь і вчити українознавства. Тепер терени ЗДА й Канади вже вкрилися мережею українознавчих шкіл. Для цих шкіл засновано Шкільну Раду, як центральну установу, що дає моральну й матеріяльну опіку школам, забезпечує їх підручниками і всім іншим, потрібним при навчанні й вихованні .

Живе діло вчителя випливає на широкі води громадської праці. Цим теж український вчитель доказує ще раз, що він і тут здатний служити високій ідеї — ідеї Рідної Школи. Тепер черга за громадянством і батьками.

Основна частина батьків розуміє свій обов'язок, і їхні діти навчаються й виховуються в українознавчих-рідних школах. Проте, осторонь стоїть ще поважна частина громадянства, що занурилась у свої власні інтереси, зайнялась своїм власним життям, забула про свій громадський обов'язок ,про майбутнє своєї нації — про дітей і молодь.

Щоб допомогти батькам зрозуміти суть справи, для них організуєтся доповіді на відповідні теми. Для ширшого громадянства намічено скликати Шкільні З'їзди. Такі з'їзди відбудуться в Ню Йорку (в серпні 1956 року) і в Шикаґо (25 серпня). В Торонті, в Канаді, відбудеться Науково - Методична Конференція в днях 31. 8 і 1. 9. 1956 р. Науково-Методична Конференція матиме велику вагу, бо в ній візьмуть участь делеґати ЗДА й Канади для обговорення рідношкільних справ.

По з'їздах, відбудеться в днях 22 і 23 вересня ц. р. Загальний З'їзд Шкільної Ради для зреасумування справ, обговорюваних на Шкільних З'їздах.

Як бачимо, праці багато і вона майже ,вся на плечах учителя .Батьки заявляють: „Школа навчить і виховає". Так ,вона це зробить, але при співпраці ще двох чинників — Церкви і батьків .

Тому то нашим громадянам варто поцікавитись Шкільними З'їздами й Науково-Методичною Конференцією та громадно взяти в них участь. Там радо вітатимуть кожного і уважно прислухатимуться до висловлених кожним думок і порад. Усім нам треба стати в ряди співпрацівників для розбудови українознавчих-рідних шкіл, що за традицією Рідної Школи на рідних землях виховуватимуть наших дітей і молодь в національному дусі, в дусі любови до Церкви й свого Народу. Так виховані наші діти й молодь стануть також прикладними й корисними ківщини, що дала їм захист громадянами прибраної Батьі життя на волі.

В. Дан

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(60)

Вол. Дорошенко

СТРАДНИЦЬКИЙ ШЛЯХ ІВАНА ФРАНКА

2. Праця на суспільному й літературному полі

Та всі ці удари не змінили Франка, а,навпаки, спонукали його до боротьби з ладом, за якого діється невинним людям кривда.

В поезії „Товаришам із тюрми" (1878 р.) він з юнацькою бравурою декляруе:

„Обриваються звільна всі пута,
Що в'язали нас з давнім життям...
Через хвилі нещасть і неволі,
Мимо бур, пересудів, обмов,
Попливем до країни святої,
Де братерство, і згода, й любов!"

Тепер Франко, що, як сам признався, перед тим мало що знав про соціялізм і соціялістичний рух, цікавлячися головно красним письменством, мимоволі заінтересувався тими ідеями й рухом, за які безвинно так тяжко потерпів.

У згаданому вже автобіографічному листі до Драгоманова, він писав: „у мене не було за душею й тіні того гріха, який мені закидували, ані тайних товариств ,ані соціялізму; я був соціялістом по симпатії, як мужик, але далекий був від розуміння, що таке соціялізм науковий".

Від студій переходить Франко й до практики соціялістичного й робітничого руху, бере участь в організації, до якої належали львівські робітники — поляки, жиди й українці, головно друкарі, пише статті до робітничої газетки „Praca", якої навіть стає редактором (1879-1893), укладає проєкт соціялістичної програми, нав'язує зносини з польськими поступовими колами й часописами, в яких відтоді починає співробітничати, в надії добитися разом із польськими й жидівськими поступовцями кращого ладу в Галичині. Заразом редаґує (в 1878 р.) українські радикальні часописи („Громадський Друг", „Дзвін" і „Молот"), та низку брошур у серії „Дрібна Бібліотека" (1877-1881), і в результаті стає й для рідного громадянства й для адміністрації людиною небезпечною для існуючого ладу, підкопувачем його основ, якого треба за всяку ціну унешкідливити.

— — — — — — — — — —

Матеріяльне становище Франка в тому часі, як про це свідчать його листи до М. Павлика, що сидів у Женеві, було дуже скрутне. Не маючи, з чого жити, він зголосився до війська. В листі з 10. X. 1879 р. писав до Павлика: „Я — також з недостачі утримання — вступив до війська і „зицирую" тепер, так, що аж за десяту межу стидно. З мене alter Гриць Турчин[3] і оферма, як це можна було надіятись". В листі з лютого 1880 р. читаємо: „Та й коби де мож заробити, то би чоловік запродався хоть на як довго, а то бо годі" („Переписка" М. Павлика з М. Драгомановим, т. III, ст. 164), а в листі з липня пише, що він „розбитий зовсім, без енерґії й надії надалі" (там же, ст. 178-9). „Живу, як пес, в нетопленій хаті, картоплею та капустою, та й то на кошт робітника" (там же, ст. 334-6).

На початку року — сповіщав Франко Павлика в згаданому вище листі з лютого 1880 р. — найнявся він до „Діла" писати Вол. Барвінському новинки, але тепер по виході Шеля,[4] „де-м го сокрушив, і він відвернувся гет, новинки правду писати каже, але ані газет не дає, ані не платить. Нікуди, члече, повернутися, так, що я мушу від 1 марта їхати на село, а іменно в ваші сторони, до Березова, до Ґеника, чень там буду могти скінчити яку довшу повість ,котру би мож було продати хоть би чортові лисому, а то ту за вічною грижею й гадки нема про белетристичну роботу".

Франко умовився з Ґеником, щоб той виїхав йому назустріч, а в дорозі, в містечку Яблонові, їх арештовано, відставлено до Коломиї, де притягнено до судової справи за вільнодумство, що там велося проти Павликових сестер і селян Фокшеїв. І хоч по тримісячному в'язненні в місцевій тюрмі, суд звільнив усіх арештованих за браком провини, Франка, який не належав до коломийського повіту, „цюпасом" (етапом) відставлено, як безпашпортного „бродягу", до його рідного села Нагуєвич. Бодай хоч так хотів докучити „небезпечному соціялістові" президент суду.

„Цей транспорт — писав Франко в згаданому вже листі до Драгоманова — по поліційних арештах у Коломиї, Станиславові, Стрию й Дрогобичі належить до найтяжчих моментів у моєму життю".

[3] Герой вірші селянина Р. Гудзмана про рекрутське життя, надрукованої в „Молоті". Франко з приводу цієї вірші написав свою поезію під наг. „Гриць Турчин".

[4] В „Правді" 1879 року був надрукований переклад Ів. Мандичевського й Ів. Франка німецької праці Ганса Шеля, „Суспільно-політичні сторонництва в Німеччині", до якого редакція додала свої примітки. Франко, випускаючи цю працю окремою відбиткою в своїй „Дрібній бібліотеці", розправився з цими примітками, чим і викликав гнів Вол. Барвінського, що був їх автором.

Юліян Бескид

НАД ЯРОМ СРІБНОЛЕНТОГО

Із циклу: МОЇ ПРИЯТЕЛІ РИБАЛКИ

Вояк з крісом маршував уздовж бетонової загороди й пильнував штучно зробленого заливу.

Те не важне, що той вартовий має кріс, — шубовсьне нурка глибоко під воду, то й куля відіб'ється від дзеркала заливу.

— Той понтон мусимо вивести на „Чорне море" та погуляти в неділю пополудні, наче справжні козаки з Байдою на чолі.

— Грай, море, Чорне море, галагіґі грай... — найменше вірив Ромко в наш успіх, переглядаючи математичні задачі з Кранца, підспівував та насмішкувато дивився на мене й Олексу, що ми вдвох запопадливо студіювали стратегію, як здобути той військовий понтон (великий залізний човен, що на ньому вояки вчились плавати й веслувати) і застосувати його до мирних завдань.

— Хотів би я врешті бачити, — підвівся наш шкільний друзяка Ромко Косоноцький (після закінчення правничих студій у Львові був він одним з визначніших фінансово - кооперативних діячів) того смільчака, що з-під носа касарні вкраде човен...

Він підійшов до вікна, подивився спокійно в напрямі нашої мрії і переконливо промовив: — Виваляіть нас усіх трьох з гімназії. Шкода мені далі возитися з тою на шість невідомих математикою. На якого дідька видумали якісь такі рівняння?.. Як там стратегія?

— Не люблю балакунів, — витер спітніле від надуми чоло Олекса Лукасевич (він був опісля разом з нами під Хировом у боях, і дуже великою хоробрістю відзначився на різних відтинках фронту).

— Романе! — Олекса роздавав доручення: — Ти маєш зорганізувати пурджішан. Яка ж то насолода сидіти в човні та затягатися благовонним тютюнцем... Зрозумів? На одній нозі. Ага, — він щойно тепер пригадав собі, — ти думаєш, що вилетимо за той дурний бляшаний човен усі три з буди? Знаєш, що той писака гатить задачі для всіх вищих і нижчих кляс; як обійдеться наша „альма матер" без нього? Що, забулося вже, як то він кролики в інспектора поліції попереміщував у клітках — клаповухі з простоволосими, анґори зі звичайними? Усе місто поставив інспектор на ноги і хоч наш письмака сам пішов до директора гімназії та заявив, що це він дійсно спричинник тої кролікової історії, — хіба ж добре знає ціле місто, як директор узявся за живіт та мало не лопнув від сміху: — „як, ти кажеш, що ти кроликів інспектора попересаджував до інших кліток, ти, найкращий і найбільше взірцевий на всю школу учень, — це геніяльне признаватися за чужі промахи. Я скличу нараду всіх професорів і тобі буде дано окреме відзначення"...

— Бігме, я щиро говорив усю правду нашому директорові — я клявся, що не брешу.

У дужках слід згадати, що той „крілікар" давав лекції синові й дочці як інспектора поліції, так і дітям самого директора гімназії з усіх предметів.

А ця вся історія з військовим човном навмисне тут уплетена тому, щоб краще насвітлити той важливий момент у вихованні молоді, саме, що кожна молодь має свої молодечі права. Наприклад, з'їсти жабу — це не є жадна штука! Але на це ж треба охоти. Кожний з нас був молодий і, коли виявляв свої аспірації до життя, міг, хоч не повинен був, зробити не одну молодечу дурничку.

— Ішлося про човен, і це мусіло бути зроблене. Якби було більше інших невійськових човнів, на яких можна б погуляти на кручах Срібнолентого, то ми були б організацію переставили на інші рейки. Наше місто не знало ще нічого про той спорт.

Плян пророблено, стратегічно абмірковано та й до діла. Ще й погода під кінець червня, — отже й близький кінець шкільного року, — якби ми навмисне замовили таку погоду в найславетніших астрономів, астрологів і всяких інших погодологів.

Роман ішов по тому березі заливу, вояк з крісом по цьому. Ми знов удвох з Олексою, що найкраще плавали з-поміж усіх гімназистів, у гирлі заливу залишили своє верхнє одіння і в плавках щільно при бетоновому березі заливу добиралися, нуркуючи та виринаючи в напрямі до човна. Коли наша патруля — Роман стояв, не рухаючися на березі, ми плигали щуками в глибину заливу і з усіх сил перли вперед. Як патруля наша рухалась, пливли верхом, і за часок були вже біля понтону.

— Дідьча морока, — мовлю до Олекси, — забули ми, що це бляшаний човен; стукне об бетоновий берег, гримоту наробить та й той сарака вартовий всю компанію на ноги поставить.

Сивий волос сьогодні на моїй голові та й тої сивини щодня меншає. З того часу багато, пребагато перепливло водиці на тому пишному Срібнолентому, і кровці теж багато потекло там в ті пропам'ятні роки найбільшої зі світових суматох...

Маючи за собою водопутню подорож з Ґенуї вздовж усього Середнього моря, Ґібральтар, що подає рам'я океанові, аж до берегів Нової Землі, ряд водяних прогулянок до Ніяґари, незвичайно милі ескапади на риболовлю з моїм другом, д-ром Іваном Василенком на Сімколейку, Райхслейку, Джорджендбей, на тисячах озерець, рік і пстругових річок у Канаді, збагачений сторицею в усякий спортово-рибальський досвід, на часок відбігши від теми, вертаюся до нашого понтона.

Гуляли ми човном, мало не дозагину, до пізної ночі. З передгороддя Сянока, поза Теребчу, аж до Шляхотської Доброї. Всяких пробували штук у веслуванні та в своєрідній водяній акробатиці. На гачок ловили рибу, руками під брилами глибоко під водою, дзиґотали зубами, то знов пражились на сонці, співали всі пісні про козаків на Чорному морю, бавилися на човні, під човном, уздовж човна в лапанку, дуба стояли на плоскому кінці човна або комітьголовою шибали в шафірову глибінь.

Риба з річища Срібнолентого допомогла нам усім трьом скінчити навчання в гімназії.

Ніхто ніколи з найхитріших водяних вартівників не потрапив нас підглянути, чи ми вчимося, чи лапаємо рибу.

Правда, вся наука мого першого в житті вчителя Семена Деркача (який в першому році мого побуту біля порому, в своїй хатині, закутував мене в грубу верету та на плечах носив до школи, бо не було защо чоботи купити школяреві, — при цьому Семко дуже бажав того, щоб я якнайшвидше вчився тоді вже рай буде в нашій хижці, коли в справжніх, грубих книжках почнемо правди шукати), — ця, отже, Семенова наука про час ловлі риби, про час пересту, про місяць під повню, в першій понові, перед дощем, по бурі, літком і зимою під льодом — оце справжнє чудо.

І краса ж у всьому тому незглибима. Поезія, якої душа лише бажає.

•

Навідуюсь майже щочетверга до гостинної хати мого приятеля та його рідні, до п-ства Яворських, і вся хата на пальцях ходить, коли ми вдвох починаємо про той чародійний світ довгу казку снувати; ген-ген, далечко поза північ.

Перед з'їздом абітурієнтів Байройтської гімназії

Десять років пройшло від другої матури в українській таборовій гімназії в Байройті (Німеччина). Цей іспит зрілости був великим успіхом в незавидному житті нашого юнацтва, що з правдивим запалом училось десять місяців під проводом кваліфікованих учителів, маючи за собою закінчених шість кляс гімназії в Західній Україні та страшні переживання другої світової війни.

15 молодих ентузіястів, в тому 6 з відзначенням, а 3 з дуже добрим успіхом, осягнуло право на вступ у найвищі школи, витримавши тяжку пробу перед іспитовою комісією та в приняві управ УНРРА й табору.

Дня 1—3 вересня ц. р. відбудеться їх з'їзд в оселі УРС в Ґлен Спей, щоб ще раз у житті засісти до спільного столу враз із своїми виховниками, вчителями, родиною, приятелями молоді, особливо з тими, що мали колись нагоду зустрічати їх успіх з радістю на обличчі. Здавалося б, це звичайна, буденна подія. А тим часом для нас — учителів, для громадян старшого покоління і для них — учнів це буде важна, пропам'ятна зустріч. Ми зробимо спільно облік здобутих позицій в житті українського громадянства, полинемо думками в ті призабуті, цікаві повоєнні часи і згадаємо з вдячністю всіх тих, що поклали видатні заслуги для виховання цього покоління. Згадаємо зі смутком тих, що відійшли від нас у кращі світи, незабутнього о. Теодосія Кудрика з Рогатина, першого нашого катехита, що помер у Німеччині, інспектора і предсідника Василя Ратича, з Рогатина, що помер від перевтоми на праці в фабриці в Меточині, Н. Дж., записавшись у пам'яті цього покоління як справжній батько молоді. Згадаємо також абітурієнта Мирона Топольницького, що пережив страхіття війни на фронті та помер від його наслідків у Німеччині. Згадаємо добрим словом наших опікунів з УНРРА, особливо т-ра Пюґ, що ставився до нашої гімназії з правдивим розумінням педагога, нашого дорогого заступника перед владою, професора мистецтва; Евзевія Липецького з Буковини, і знаменитого команданта табору д-ра Миколу Ценка, що подбали про дозвіл на відкриття наших шкіл ще в червні 1945 р. та захищали їх своєю сміливою поставою перед зазіханням ворогів і перед вивозом на „родіну". Згадаємо із щирими почуваннями господаря кляси д-ра В. Лева і учителів, що дали молоді своє знання і вщепили в доручених їм вихованків світлий ідеал України.

Членами іспитової комісії були тоді: О. І. Вачинський, О. Бобинський, І. Верблний, О. Калитовський, д-р В. Лев, І. Мірчуківна, І. Недільський, д-р Л. Обушкевич, А. Огродникова, М. Остап'як, о. І. Прокопович, С. Самарський і підписаний.

Склали іспит зрілости: Віра Бабій, Роман Біляк, Надія Вурбело, Любов Грибик, Володимир Дигдало, Стефанія Зайферт, Олександра Кисілевська, Богдан Котис, Володимир Кух, Юліян Охримович, Мирон Топольницький, Ірина Хом'як, Юрій Чужак, Дарія Шавала і Марія Швайковська.

Д-р Кость Кисілевський,
б. директор української гімназії в Байройті, Баварія.

Радість для земляків

З приємністю було читати на першій сторінці канадійського тижневика „Ди Влеґейм Нювс Трібюн" з 18 липня ц. р., що один з новоприбулих українців Олег Дуткевич, Мюлл, Онт. Канада — своєю пильністю і здібністю добився найкращих успіхів не тільки в своюому відділі, але добув перше місце на цілу „Вленґейм Дістрікт Гай Скул", — 89,3%. Тижневик не подав національности Олега Дуткевича, однак всі в школі і околиці знають про його українське походження, чим він дорожить і на кожному кроці пропаґує добре ім'я своєї старої Батьківщини — України. Це не перші осяги молодого Олега Дуткевича, бо в минулому спортовому сезоні, беручи активну участь майже у всіх ділянках спорту, — спеціяльно вирізнився в копаному м'ячі, де, будучи наймолодшим змагуном дружини, причинився до здобуття першенства „Гай Скул Вленґейм" на південно - західній район Онтеріо. Спортові рецензенти не жаліли йому похвал за добру гру, починаючи свої рецензії заголовками „Олег Дуткевич — зірка копаного м'яча", — „Виграв мистецтво для Вленґейм" — і т. п.

Досягнення молодого Олега Дуткевича радують усіх його земляків.

Т. П.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Алентавн, Па.

З життя українського громади.

Українська Православна Парафія Пр. Діви Марії в Аллентавні, Па., під керуванням о. пароха митр. прот. д-ра Володимира Левицького, у співпраці інших організацій улаштувала ц. р. наступні імпрези:

1. З рамени „Союзу Українок" відбулася в неділю, 12-го лютого 1956 року Вечірка-спомини на згадку про сл. п. Ольгу Басараб. Про життя й працю її говорив о. парох, а дякоучитель Олександер Білинський про обов'язок громадської праці жіноцтва на місцях. Панахиду за сл. п. Ольгу відслужено в церкві по Сл. Б. — Зібрано на Панахиді 13 долярів, а на вечорі $47.70 на Фонд Матері і Вдови.

2. Шевченкове Свято відбулося в неділю, 18 березня 1956 р. з багатою програмою. Добрий реферат про „Шевченка і Біблію" виголосив відомий поет Василь Барка. Парафіяльний хор під кер. п. Білинського відспівав ряд пісень, а деклямації виголосили: Григор Облещук і діти: Олег, Ігор, Оксана й Люба Левицькі, Є. Пундяк, К. Ленц, М. Федорак, М. Рамоніс, Д. Малиновська, О. й А. Чернянські. На піяні відіграв Олег Левицький кілька пісень. Свято відкрив о. парох, а закінчено його інсценізацією „Невольника", яку виконав ООЧУС ч. 20 під кер. Федора Чубенка. — Чистий дохід $10 вислано на УККА. — Рано відслужено Панахиди за Т. Шевченка й по 500 українських жінках, замордованих танками в таборі в Кінґірі.

3. Почавши з днем 5 лютого ц. р. за моральною піддержкою парафії п. Леонід Лисенко провадить Українську Годину в місцевому радіо з дуже гарною програмою. Помагає йому п. Іван Стасів. На жаль немало українців Аллентавна поставилося байдуже до цієї важливої станції. О. парох мав Великодне Слово з цієї станції до всіх українців.

4. День Матері (і спільне свячене) відбулися в неділю, 13 травня ц. р. На ньому виступила група дітей - внуків старої еміґрації, що під вмілим керуванням п. Леоніда Лисенка відтанцювала багато українських танків. Вула це година повного захоплення й признання для дітей і керівника, коли батьки й масово зібрані гості побачили красу нашого танку. Маленькі американчуки - українці виконували ці танки чудово. Дитячий хор відспівав кілька пісень, а деклямували діточки: крім тих, що й на Шевченковім Святі ще: Ст. Сікорська, Я. Салащ, І. Маркович, Н. Крамер. Ґаґілки на піяно відіграв Олег Левицький. Групу цих дітей бачимо на знимці цього допису.

5. Спільну для всіх українців Святочну Академію в пошану сл. п. Симона Петлюри, полк. Євгена Коновальця й ген. Тараса Чупринки улаштовано спільними силами парафії; ООЧУС й СУМА. Програма була добре підібрана. Особливо реферат п. Івана Стасіва був на належній висоті.

Свято відкрив о. парох, а деклямували: п. Галина Левицька, Я. Хорват, А. Лисиканич, Люба Левицька, К. Ленц, на піяні грав Олег Левицький. Зворушливий монолог виголосив на тлі трьох могил Париж, Білогорща, Ротердам п. Вілинський. Закінчення мав п. М. Іванів, голова ООЧУС. Зібрано на ОУН $20.

6. На День Батька в неділю, 17 червня ц. р., група діточок повторила зі ще більшим успіхом, усі навчені танки: гонивітер, гречаники, залицянка, козачок, катерина, подільський козачок, гопак і чумак. Деклямували: п. Галина Левицька й діти Олег, Ігор, Оксана й Люба Левицькі, М. Федорак, Є. Пундяк, Л. Малиновська, М. Романіс, К. Ленц, А. і Г. Чернянський, С. Сікорська, Салаш. На піяно грали: Олег Левицький, Петруся Блащак і Каролина Ленц. Свято відкрив о. парох, а закінчив п. Вілинський. Керівник й інструктор танків п. Лисенко показався дуже вмілим учителем. Слово про батька виголосила п. Параскевія Лаба. Дитячий хорик заспівав кілька пісень - молитов. Було це заразом закінчення шкільного року парафіяльної української шкілки й біля 100 діточок дістало багате прийняття і гостину від парафії.

7. Група дітей приготовляється тепер з нашими танками виступити на аллентавнських торгах (фері) в другій половині вересня ц. р., де будуть популяризуватися й інші танцювальні групи. Неструджений Лисенко готує мистецький попис нашої дітвори перед широкою публікою Аллентавна.

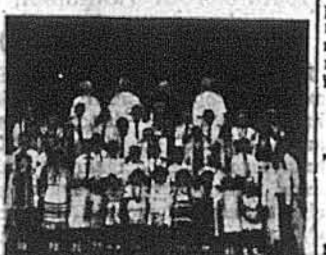
8. Відділ УККА в Аллентавні готує спільними силами усіх українських організацій міста Святочну Академію в пошану 100-літніх уродин Іванва Франка на неділю, 21-го жовтня ц. р.

В. К.

Вилимантик, Конн.

Літні Курси Українознавства.

Сестри Місіонарки зі Стемфорду і в цьому році не відмовили нам свого жертвенного труду і так, як 4 роки тому, провадили навчання української мови всіх дітей від 1—6 кляси початкової школи, як також вели передшкілля. Курси ці відбулися в часі від 7/VII до 5/VIII ц. р. і їм патронувала українська гр. католицька церква Покрова Пречистої Діви Марії у Вилимантик. Навчалася 41 дитина. В неділю 5-го серпня 1956 р. закінчено курси в такому порядку:

Курси Українознавства у Вилимантик, Конн.

Рано в годині 8-ій відправлено Богослуження в намірені дітей, які всі були присутні в церкві з своїми учительками, Сестрами. Діти служили до читаної Служби Божої. Багато з них приступило до св. Сповіди і Причастія.

В год. 3-ій по полудні у церковній залі відбувся кінцевий попис дітей з різноманітною програмою. Свято це започатковано піснею „Боже Великий" після чого слідувало понад 30 пунктів програми, в якій чергувалися пісні з танками, вправи з деклямаціями, починаючи виступом найменших дітей. Раділо серце батьків, і напевно усіх присутніх на цьому святі, коли то ці маленькі діти-квіти (були вбрані як квіти) виконували танок, чи деклямували патріотичні вірші. — І хоч вони не бачили своєї Ватьківщини, не здають собі справи з того, що це є Срібнолентий Сян, Славутиця-Дніпро, не знають ще, де лежить цей „Мій рай, мій рідний Край"... одначе краса рідної мови, різнокольоровість дівочих віночків і питомий стиль української ноші, напевно залишать у їх пам'яті незатерті сліди і заохотять любити своє — рідне. Оце була та тиха, примірна, релігійно - моральна й національно - патріотична праця, — а водночас праця дуже важка, що її виконали Преп. Сестри Місіонарки з добрим успіхом. На цьому місці належить теж висказати признання нашому пароховi Вєч. о. А. Назаревичеві за його турботи і працю, які він віддавав впродовж трьох років для наших дітей, та він початкове навчання української мови. І Преп. Сестрам Місіонаркам і о. А. Назаревичеві за їх працю велике спасибі.

(М. Я.).

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 74

І. Солтис, Дітройт	$ 4.00	Іван Клеманчук, С. Атлборо	1.00
В. Небесняк, Лінколн	2.20	Сурма, Ню Йорк	1.00
Василь Соліма, Мт. Вернон	2.00	М. Мариняк, Монтреал	1.00
Микола Новак, Л. Анджелес	2.00	Г. Ясінський, Дірборн	1.00
С. Бурштинський, Шикаґо	2.00	М. Зенік, Денвер	1.00
К. Вігус, Торонто	2.00	Тео. Куратнік, Фила.	1.00
Е. Латишевський, Дітройт	2.00	В. Прийма, Шикаґо	1.00
Н. Лаврук, Від. 379	2.00	А. Олексин, Шикаґо	1.00
Тася Бемко, Нюарк	2.00	В. Боднар, Монтреал	1.00
Мат. Качмарчик, Від. 43	2.00	Н. Проців, Клівленд	1.00
Адам Козира, Шикаґо	1.70		
Н. Дубіцький, Шикаґо	1.20	Разом	$35.10

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ АБСОЛЬВЕНТІВ Р. Ш. В Н. ГЕЙВЕНІ

ВШ. п. Редакторе!

У „Свободі" з вівтірка, 14-го серпня 1956 р. в дописі з Ню Гейвену, поміщено, між іншим, список перших п'ятьох абсольвентів Рідної Школи, при церкві св. Арх. Михаїла, про чому, незгідно з правдою, заподано, що Стефанія Антоняк закінчила школу тільки з „добрим" поступом.

Насправді на свідоцтві Стефанії Антоняк загальний вислід науки є „дуже добрий".

Володимир Антоняк, батько.

„ФОЛЬКСВАҐЕНИ" СНОВИГАЮТЬ ПО СВІТІ

Відроджена німецька промисловість викликає у світі не тільки подив, але й побоювання. Зокрема це прикладається до автової промисловости, що успішно конкурує навіть з давніми, добре розвиненими, могутніми американськими фірмами.

В Канаді німець. „фольксваґенів" безліч. Не тільки малі, рухливі, ощадні в зужитті бензини особові авта, але й невеликі автобуси стають там популярні. Щодо ЗДА, то тижневик „Таймс" (з 16 липня ц. р.) інформує, що за перших чотири місяці біжучого року в цій країні продано 24,154 німецьких авт (минулого року за ці місяці було продано лише 12,653). Найбільший зріст продажу припадає саме на „фольксваґени", що що їх далеко не вистачає й на яких замовці мусять чекати по три місяці.

Усього за минулий рік випродуковано цих авт 329, 893, а цього року продукція має піднестися до 400,000. Турбуватися продажем цих авт продуцентам не доводиться, бо замовлення напливають на ще не готові авта.

Так, замовлення зо Швеції такі великі, що заспокоєння їх потребуватиме чотири місяці. А місцевий, внутрішньо німецький, покупець мусить чекати вісім місяців, щоб стати власником замовленого авта.

У ЗДА минулого року продано 34,000 цих авт, цього року має бути ввезено 40,000, а ринок прийняв би значно більше, якщо б їх доставили сюди.

Крім „фольксваґену" дуже добрі інтереси роблять інші німецькі самоходові фірми. Таким чином Західня Німеччина тепер висунулась на друге місце (після ЗДА) у продукції авт.

Далеко позаду лишилась британійська автова промисловість, що колись була европейським першуном у цій ділянці.

Зростаючий попит на авта в азійських країнах та можливі у майбутньому тісніші торговельні взаємини з країнами совєтського бльоку відкривають ще ширші обрії для здібних німецьких промисловців і купців.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

Світ праці критикує обидві партії за становище в справі громадянських прав

Вашингтон. — Зорганізований світ праці не є вдоволений з того становища, яке обидві партії зайняли до оборони громадянських прав. Представник Американської Федерації Праці-Конгресу Індустрійних Організацій заявив, що ні одна партія не висловилася за рішучу оборону рішення Найвищого Суду ЗДА про скасування расової сеґреґації, як цього домагалося зорганізоване робітництво. Між становищем демократів і республіканців, заявив представник робітництва, є різниця тільки в нюансах стилізації. Та все ж таки світ праці, здасться, погодиться на демократичну виборчу плятформу і під час виборів підтримуватиме демократичних кандидатів. Рішення в цій справі має запасти на зборах Виконної Ради АФП-КІО, які відбудуться 27-го серпня в Форест Парку, Па. Хоч деякі робітничі провідники вже заявилися за Стівенсоном, то інші твердять, що їм більше подобається програма Айзенгавера. Голова АФП-КІО Джордж Міні вже давніше сказав, що треба докладно простудіювати обидві виборчі плятформи і аж тоді зайняти до них становище. Традиційно робітництво в своїй масі підтримує демократів. Аналіза виборів в 1952-му році показує, що самі робітники голосували на демократів, але їхні жінки підтримували Айзенгавера, бо тоді велася в Кореї війна, а Айзенгавер обіцяв якнайшвидше її закінчити.

Президентові Колюмбії ген. Рохасові не повелося створити „третьої сили"

Ріо де Жанейро. — Як повідомляють кореспонденти американських газет, акредитовані в Бразилії (в Колюмбії встановлена сувора цензура і немає можливости висилати звідтам кореспонденцій про ситуацію в краю), президентові Р о х а с о в і не повелося створити „третьої сили" — політичної партії, яка могла б стати опорою, підтримкою для його режиму. Рохас плянував створити таку „третю силу" — за прикладом Перона — з професійних робітничих спілок і урядових службовиків, але зустрів у цьому своєму намаганні рішучий спротив і з боку самого робітництва і католицької церкви в Колюмбії. Крім того його виступ у зв'язку з вибухом динаміту в Калі, в спричиненні якого Рохас обвинувачував політичну опозицію, значить, консерватистів і лібералів, поставив проти нього ці обидві партії, досі ворожі до себе. Консервативна і ліберальна партії підписали навіть окрему умову в справі спільної дії. Під рішучим наступом опозиції, зокрема на вимогу кол. президента Літераса, ген. Рохас мусів відкликати своє обвинувачення в справі вибуху динаміту в Калі і висловити свій жаль з приводу зробленої ним політичній опозиції зневаги.

Противники президента Арамбуру організуються

Буенос Айрес, Арґентина. Праві арґентинські націоналісти проголосили себе „новою силою", яка має оздоровити політичне життя в країні. Це сталося на зборах, які скликав колишній міністер закордонних справ в тимчасовому уряді генерала Едварда Лонарді д-р Маріо Амадео. Теперішній тимчасовий президент П. Е. Арамбуру звільнив Амадея з його становища ще в листопаді минулого року, — вважаючи його за „націоналіста", або „фашиста". На зборах, скликаних д-ром Амадео, було присутніх більш як 2,000 осіб. Амадео вшанував генерала Хуано Хозе Уранґа та Хозе Льоренца Бо, яких недавно заарештував уряд президента Арамбуру. — Генерала Уранґа силою заарештовано і вислано до провінції Пататаґонії, де він буде відбувати кару ув'язнення аж до дальшого зарядження. Д-р Амадео заявив на зборах, що його група не належить до бунтарів, бо повстанці не може дати розв'язки теперішньої кризи в країні. „Ми бажаємо, казав він, щоб нарід голосував, бо ми довіряємо народові". На його думку, Арґентина потребує нової політичної партії, бо старі традиційні партії не відповідають потребам народу і не мають його підтримки.

PARMA SAVINGS ВІДКРИВАЄ НОВИЙ ГОЛОВНИЙ БУДИНОК

ПРОГОЛОШУЄ НОВИХ СЛУЖБОВИКІВ

The Parma Savings Company раніше The Ukrainian Savings Company, повідомляє сьогодні, що її новий головний будинок при 5839 Ridge Rd., один бльок на південь від Snow Rd., у Пармі, Огайо, буде відкритий для широкої публіки в суботу, 25-го серпня від 9 вранці до 7 по пол.

Будинок, що коштував майже $200,000, матиме в цілості холоджене повітря й охоплюватиме окреме обслуговування авт та приміщення для них на суміжному майдані. Дім був збудований працею John M. Peters Construction Co., і він напевне належатиме до наймодерніших будинків у банковій ділянці.

Основана у 1915 році, The Parma Savings Company виросла своїми активами з $64,539.69 до майже $9,000,000.00 при замкненні рахунків 30 червня 1956 р., — проголосив п. Іван Тарнавський, екзекутивний секретар і адвокат цієї щадничої установи.

Пан Тарнавський проголошує також, що з відкриттям нового головного будинку в Пармі почнуть працювати такі керівні службовики установи:

До обов'язків пана Тарнавського належатиме керування операціями з головного будинку в Пармі, під час коли пані Стелля Паливода буде керівником Українського Відділу при W. 10 і Professor Ave., на тому місці, де основано Parma Savings.

Пан Тарнавський зв'язаний з цією компанією від 34 років, почавши свою працю, як скарбник і ставши у 1925 році секретарем та у 1934 році секретарем і адвокатом.

Народжений в Західній Україні, син греко-католицького священика, якого Митрополит Шептицький вислав до З'єдинених Держав із Львівської епархії, щоб тут організував парохії, Іван Тарнавський, маючи 12 років, приїхав у відвідини до свого батька-духовника з своїм братом Олексою, до Оберн в стейті Ню Йорк. Тодішня візита двох молодих Тарнавських мала тільки тимчасовий характер, щоб розважити батька в його самітності. Коли ж прийшов час вертатися до Европи, то батько написав матері в Україну та просив її дозволити синам залишитися в Америці, щоб вони навчилися тут мови й пізнали американські звичаї, як він пізнав їх і полюбив. Мати погодилась, щоб два хлопці залишились. Коли вибухла перша світова війна, то родина Тарнавських, мати і троє дітей, відчули її страшні наслідки. Мати опинилась позаду російського фронту, коли тим часом донька була по цьому боці австрійського фронту. Дальша історія звучить, як повість. Проте, вкінці вся родина переїхала до Америки й поселилась в Клівленді. Іван Тарнавський ще сьогодні весело оповідає, що він відчував, коли прибув до Америки 4 липня 1913 року. Почувши великий галас і вибухи штучних вогнів, він був певний, що це ковбої і індіяни, про герці яких стільки начитався.

Іван Тарнавський скінчив школу при Ставнтонській військовій Академії, закінчив середню школу ім. Линколна й правничий факультет у Клівленді та був допущений до адвокатської палати в 1932 р.

Він жонатий і мешкає з своєю дружиною Оленою при 12601 Lake Ave., і вони є батьками п'ятеро дітей: пані Марії Анни Вілвок, військового ветерана Филипа, зайнятого тепер в Українському Відділі банку, Павла, що служить тепер у війську в Сеулі на Кореї та студентів Ірини і Лева. (Огол.)

● ВАКАЦІЇ ●

Посмертні Згадки

МИХАЙЛО БУЧКО, довголітній член Відд. 300 УНСоюзу в Джанставні, Па., помер 30-го липня 1956 р., в 76 році життя. Покійний полишив в смутку дружину, 3 синів, одну доньку і 8 внуків. Похорон відбувся 3-го серпня, з погребового заведення до укр. греко-кат. церкви св. І. Хрестителя а відтак на Grandview Cemetery. — В. Й. П.!
Ф. Кавчак, секр.

РОЗАЛІЯ ЧЕХ, довголітня членка Відд. 303 УНСоюзу в Деррі, Па., померла 9-го серпня 1956 р., проживши 68 років. Покійна походила з села Угерці, пов. Ліско, Галичина. Оставила у смутку трьох синів і доню. Похорон відбувся 13-го серпня з укр. гр.-кат. церкви Пресв. Марії в Лейтроб, Па. — В. Їй П.!

● РОЗШУКИ ●

Пошукую Т о м к а ТУРЕВИЧА з Городла, Грубешівського пов., Холмщина, який в 1946 р. перебував в Ганновері, Німеччина. Маю листа від його мами. Хто знав би про нього або він сам прошу писати до:
MYKOLA ADAMOWYCZ
2852 W. Walton Street
Chicago 22, Ill.
Українські часописи прошу про передрук.

Пошукую п. Романа ЛЕВИЦЬКОГО брата о. д-ра Ярослава Левицького, замешкалого в Суховолі коло Львова.
LUBA BRONIKOWSKI
3013 Carpenter, Detroit 12, Mich.

Вступайте в члени Українського Народного Союзу

Ділимося з Приятелями і Знайомими сумною вісткою, про смерть нашого Найдорожчого Мужа, Тата і Друга

ГРИГОРІЯ ІВАНЕНКА

який по короткій і тяжкій недузі упокоївся 21-го липня 1956 р., в Шикаґо.

Покійний народився 5.20.1922 р. в с. Лозова на Україні. Залишив в смутку Дружину Антонину, сина Григорія і доньку Наталку.

Т. МОКРИЙ

ТАРЗАН, ч. 3726. Береться до дії.

Поки вартові усвідомили собі значення крадіжки Рікі, він і його засмаглий мистець безпечно летіли геть крізь дерева.

Голодний Тарзан, не тратячи часу на збочування зі шляху, розправився з кабаном Горта.

Коли він знімав шкіру з туші, в ньому зродився смілий плян . . . Направду швидко містер Міло відчує лють короля джунглів!